

Carbon Capture and Storage (CCS)

Carbon Capture and Storage (CCS)

Aan de orde is het **tweeminutendebat Carbon Capture and Storage (CCS)** (CD d.d. 26/09).

De voorzitter:

We gaan door met het tweeminutendebat Carbon Capture and Storage. Het commissiedebat vond plaats op 26 september. We hebben zes sprekers van de zijde van de Kamer. Als eerste geef ik graag het woord aan mevrouw Postma van de fractie van Nieuw Sociaal Contract, die nog niet aanwezig is. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Rooderkerk van de fractie van D66.

Nog een hartelijk woord van welkom aan de minister, overigens.

We gaan het hebben over Carbon Capture and Storage, mevrouw Rooderkerk. Ik hoop dat u de goede tekst gaat voorlezen.

Mevrouw Rooderkerk (D66):

Dan ben ik goed. Ik ga mijn motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Carbon Capture and Storage (CCS) nu en in de komende jaren nodig is voor een duurzame economie en klimaatneutrale samenleving;

constaterende dat komende jaren alternatieve technieken beschikbaar komen waarmee bedrijven hun productieproces volledig kunnen verduurzamen zonder CCS;

constaterende dat er momenteel subsidies worden verstrekt voor CCS;

constaterende dat op termijn CCS rendabel wordt als gevolg van het beprijsen van uitstoot, bijvoorbeeld door het Europese emissiehandelssysteem ETS;

verzoekt de regering te onderzoeken per wanneer de subsidiëring van fossiele CCS afgebouwd kan worden en tevens in Brussel te pleiten voor beleid dat een fossiele lock-in op het gebied van CCS voorkomt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Rooderkerk.

Zij krijgt nr. 1439 (32813).

Dank u wel. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is mevrouw Teunissen van de fractie van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Dank u wel, voorzitter. Fijn dat we dit debat met elkaar hebben kunnen voeren. De Partij voor de Dieren is tegen CCS, CO₂ onder de grond stoppen, want het wordt te veel als excuus gebruikt om uitstoot niet te hoeven terugdringen, en het vertraagt de transitie naar een systeem van hernieuwbare energie. Bovendien, zo weten we van het Porthosproject, worden de financiële risico's en de milieurisico's te veel afgewenteld op de samenleving, zo blijkt ook uit onderzoek van de Algemene Rekenkamer. Daar wil de Partij voor de Dieren iets aan veranderen. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Algemene Rekenkamer heeft geconcludeerd dat bij CCS-projecten, zoals Porthos, de risico's op lange termijn voornamelijk bij de Staat liggen;

overwegende dat de industrie onevenredig profiteert van stijgende CO₂-prijzen, terwijl de rijksoverheid niet evenredig meedeelt in deze hogere opbrengsten;

overwegende dat een evenwichtiger verdeling van baten en risico's bij CCS-projecten noodzakelijk is;

verzoekt de regering te onderzoeken hoe bij CCS-projecten meer baten naar de Staat te laten vloeien;

verzoekt de regering tevens te waarborgen dat de risico's en kosten van mogelijke lekkage of andere milieurisico's niet door de belastingbetaler worden gedragen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Teunissen.

Zij krijgt nr. 1440 (32813).

Mevrouw Teunissen (PvdD):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Thijssen. Ik neem aan dat hij mevrouw Kröger vervangt. Het woord is aan hem.

De heer Thijssen (GroenLinks-PvdA):

Dank u. Ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het subsidiebedrag van de SDE++ momenteel wordt bepaald door alleen te corrigeren voor de Europese ETS-prijs en niet voor de nationale CO₂-heffing;

overwegende dat de industrie onder de nationale CO₂-heffing valt, die oploopt tot €150 per ton CO₂;

constaterende dat het PBL de ETS-prijs in 2030 raamt op €116 per ton CO₂ dus dat er een oversubsidie ontstaat die kan oplopen tot €34 per ton CO₂;

overwegende dat oversubsidiëring moet worden voorkomen omdat dit leidt tot verspilling van belastinggeld en een ongewenste fossiele lock-in;

verzoekt de regering bij het berekenen van de onrendabele top voor subsidieverstreking als correctiefactor uitte gaan van de nationale CO₂-heffing, wanneer deze hoger is dan de ETS-prijs,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Thijssen en Kröger.

Zij krijgt nr. 1441 (32813).

De heer **Thijssen** (GroenLinks-PvdA):

Ik heb te hard gerend. Ik moet even op adem komen.

De voorzitter:

Neem uw tijd.

De heer **Thijssen** (GroenLinks-PvdA):

Dank. Nou ja, ik heb niet zo heel lang. Dan nog een motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat voor het voldoen aan de verplichtingen van het klimaatverdrag van Parijs de transitie van fossiel naar duurzame energie cruciaal is;

overwegende dat onze havens op dit moment nog belangrijke spelers zijn in het importeren, verwerken en verhandelen van fossiele grondstoffen;

constaterende dat uit recent onderzoek blijkt dat de Rotterdamse haven hierdoor (direct en indirect) verantwoordelijk is voor een CO₂-uitstoot van 604 megaton CO₂-equivalenten;

overwegende dat ruim de helft van het maritiem vervoerde volume fossiele brandstoffen betreft en dat het verdwijnen van deze markt grote gevolgen zal hebben voor de toekomst van onze havens;

verzoekt de regering om met de havens en haar publieke aandeelhouders in gesprek te gaan over een concreet afbouwpad van fossiele grondstoffen, en hierover na de voorjaarsbesluitvorming terug te rapporteren aan de Kamer,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Thijssen, Kröger en De Hoop.

Zij krijgt nr. 1442 (32813).

Dank u wel. De heer Vermeer van BBB.

De heer **Vermeer** (BBB):

Voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat kernenergie-exploitanten wettelijk verplicht zijn om geld in een extern fonds te parkeren wat gebruikt moet worden voor het afbreken van de activiteiten indien de kerncentrale buiten gebruik komt te staan of de exploitant failliet gaat;

overwegende dat eenzelfde situatie zich kan voordoen bij het afbreken van locaties voor Carbon Capture Storage-locaties, oftewel CO₂-afvang en -opslag;

constaterende dat deze wettelijke verplichting voor een fonds niet het geval is voor Carbon Capture Storage, windmolenparken en zonneweiden;

constaterende dat zich in de nabije toekomst situaties kunnen voordoen waarin onduidelijk is wie de verantwoordelijkheid draagt voor het afbreken van CCS-locaties, windmolenparken en zonneweiden;

verzoekt de regering om in desbetreffende wetgevingen een verplichting op te nemen naar voorbeeld van de Kernenergiewet waarbij de exploitanten van CCS-locaties, windmolenparken en zonneweiden verplicht worden om geld in een extern fonds te parkeren wat alleen gebruikt kan worden voor het afbreken van locaties indien de bedrijvigheid stopt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 1443 (32813).

Dank u wel. Dan de laatste spreker van dit debat: mevrouw Postma van de fractie van NSC.

Mevrouw **Postma** (NSC):

Voorzitter. Ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de SDE++-subsidie primair is gericht op het bevorderen van een duurzame energietransitie in Nederland;

constaterende dat er plannen bestaan om SDE++-subsidie in te zetten voor CO₂-opslagprojecten in het buitenland;

overwegende dat het inzetten van SDE++-subsidies voor CO₂-opslag buiten Nederland de doelstellingen van nationale duurzame energietransitie ondermijnt;

verzoekt de regering af te zien van het inzetten van SDE++-subsidie voor CO₂-opslag in het buitenland en de focus van de SDE++-subsidie te behouden op projecten die bijdragen aan de verduurzaming van de energieproductie en CO₂-reductie binnen Nederland,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Postma en Kröger.

Zij krijgt nr. 1444 (32813).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Nederland CCS aan het ontwikkelen is;

overwegende dat de huidige marktomstandigheden op het gebied van transparantie en toegankelijkheid voor CCS verbeterd moeten worden om CCS als effectief instrument te laten ontwikkelen;

overwegende dat potentiële CCS-gebruikers geen duidelijkheid hebben over het tarief en de ontwikkeling hiervan door de tijd voor CO₂-transport en CO₂-opslag;

overwegende dat de te ontwikkelen CO₂-transportinfrastructuur bijna drie keer groter is dan het aanvankelijke CO₂-volume dat getransporteerd moet worden en dat de kosten voor de ontwikkeling van deze infrastructuur zullen worden doorberekend aan de eerste gebruikers;

overwegende dat potentiële CCS-gebruikers SDE++-subsidie moeten aanvragen zonder dat zij duidelijkheid hebben over de kosten van CO₂-transport en CO₂-opslag die zij daadwerkelijk moeten betalen zodra het project operationeel is;

verzoekt de regering om duidelijkheid en redelijkheid te bevorderen voor CCS-gebruikers ten aanzien van het tarief voor CO₂-transport en CO₂-opslag, door betrokken partijen te verplichten tarieven vooraf te publiceren, en te bevorderen dat de tarieven voor CO₂-transport en CO₂-opslag gebaseerd worden op een volledige benutting van de beschikbare capaciteit,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Postma.

Zij krijgt nr. 1445 (32813).

U bent er helemaal geëmotioneerd door.

Mevrouw **Postma** (NSC):

Ik ben helemaal buiten adem. Het is wat, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik schors vijf minuten, maar korter mag ook. Daarna gaan we luisteren naar de minister.

De vergadering wordt van 19.21 uur tot 19.27 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister. Ik hoop dat ze er kort en puntig doorheen gaat.

Minister Hermans:

Voorzitter, dat zie ik als een uitdaging.

Allereerst de motie op stuk nr. 1448 van mevrouw Rooderkerk. Kort en puntig is dat ik deze motie oordeel Kamer geef. Ik zal de toelichting achterwege laten.

De voorzitter:

Dan weten we genoeg.

Minister Hermans:

Voorzitter. In de motie op stuk nr. 1449 vraagt mevrouw Teunissen mij te onderzoeken hoe ik de baten bij CCS-projecten naar de Staat kan laten vloeien en hoe ik kan waarborgen dat de risico's en kosten voor mogelijke lekkage of andere risico's niet door de belastingbetaler worden gedragen. Er ligt een advies van de Algemene Rekenkamer, dus hier gebeurt al van alles op. Een extra onderzoek is niet nodig. Dat zal overbodig zijn. Daarmee moet ik de motie, zoals hij nu geformuleerd is, overbodig verklaren. Als mevrouw Teunissen mij zou aansporen om de brief zo snel mogelijk in het eerste kwartaal van 2025 te sturen en als zij dat opneemt in de motie, dan kan ik de motie oordeel Kamer geven.

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):
Ik ga de motie wijzigen.

De voorzitter:
Zoals de minister voorstelt?

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):
Zoals de minister net heeft voorgesteld. Het tweede verzoek blijft dan dus ook nog staan.

Minister **Hermans:**
Ja. Het is dan een inspanningsverplichting om daar alles aan te doen.

De voorzitter:
Dan verwachten wij van u een aangepaste motie, mevrouw Teunissen.

Minister **Hermans:**
Dan de motie-Thijssen/Kroger op stuk nr. 1441. Die motie moet ik ontraden. Als ik ga corrigeren op basis van de CO₂-heffing in plaats van op de ETS-prijs, dan zou het gelijke speelveld binnen de Europese Unie echt verstoord raken, ten nadele van de Nederlandse industrie. Dat is niet wat ik wil. Daarom ontraad ik deze motie.

De motie op stuk nr. 1442, van de heer Thijssen c.s., moet ik ook ontraden. De belangrijkste reden daarvoor is dat de haven geen afspraken maakt met individuele bedrijven over fossiele bronnen. De haven heeft daarbij dus ook maar heel beperkte mogelijkheden om daarop te sturen. Grondstoffen en brandstoffen worden in de motie beide genoemd. In Europees verband ben ik bezig met een agenda voor duurzame koolstof.

De voorzitter:
Eén vraag van de heer Thijssen. Kort, kort.

De heer **Thijssen** (GroenLinks-PvdA):
De motie vraagt niet om al afspraken te maken met allerlei partijen, maar om een plan te maken over de wijze waarop het gebruik van die fossiele grondstoffen en brandstoffen wordt afgebouwd, en daarover op een gegeven moment

terug te rapporteren, zodat we weten waar we naartoe werken met de havens.

Minister **Hermans:**
Het punt is dat in de haven allerlei individuele bedrijven actief zijn. De haven maakt geen afspraken met die individuele bedrijven.

De voorzitter:
Prima. De motie op stuk nr. 1443.

Minister **Hermans:**
In de motie op stuk nr. 1443, ingediend door de heer Vermeer, staan eigenlijk twee verzoeken. Het gevraagde in beide verzoeken is al wettelijk geregeld. Volgens mij is de regel dat ik de motie dan het oordeel overbodig moet geven ...

De voorzitter:
Ja.

Minister **Hermans:**
... hoewel ik de inhoud op zich begrijp.

De voorzitter:
Eén korte vraag van de heer Vermeer.

De heer **Vermeer** (BBB):
Naar mijn idee is de motie niet overbodig, omdat bij faillissementen, als er gewoon niets meer te halen is, de strop voor de Staat of de lagere overheden is. Of heb ik dat verkeerd?

Minister **Hermans:**
Nu stelt de heer Vermeer mij een technische vraag. Het antwoord op die vraag heb ik niet paraat. Ik wil daar best op een later moment op terugkomen. Maar zoals de motie geformuleerd is, betreft het twee elementen die al in de wet geregeld zijn.

De heer **Vermeer** (BBB):
Dan wil ik de motie graag aanhouden en wacht ik op een schriftelijke appreciatie.

De voorzitter:
Op verzoek van de heer Vermeer stel ik voor zijn motie (32813, nr. 1443) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De voorzitter:
De motie op stuk nr. 1444.

Minister **Hermans:**
De motie op stuk nr. 1444, de motie-Postma/Kröger, moet ik eveneens ontraden. Ik zal daar een toelichting bij geven.

Indien opslag in het buitenland mogelijk wordt onder de SDE++ zullen alleen Nederlandse emittenten subsidie kunnen aanvragen. Er zal dus nooit geld gaan naar CO₂-afvangprojecten die niet voor Nederland meetellen. Dit is de reden om de motie te ontraden. Ik kan er nog veel meer over zeggen.

De voorzitter:

Dat doen we een andere keer. De motie op stuk nr. 1445.

Minister Hermans:

Ook de motie op stuk nr. 1445, ingediend door mevrouw Postma, moet ik ontraden. Wel kan ik het volgende toezeggen. Er is een taskforce geweest die heeft gekeken naar de publiek-private samenwerking. Daar zijn aanbevelingen uit voortgekomen, waarop ik zal reageren. Daarbij worden ook het volloopriscio en de bestaande onzekerheden meegenomen. In het voorjaar komt die reactie naar de Kamer.

De voorzitter:

Een vraag van mevrouw Postma. Eentje, kort.

Mevrouw Postma (NSC):

De transparantie van de tarieven is ook een heel belangrijk onderdeel van deze motie. Wordt dit punt daarin ook meegenomen?

Minister Hermans:

Aanbieders van CCS-infrastructuur zijn al verplicht om redelijke, transparante en non-discriminatoire tarieven en voorwaarden te hanteren. Als je dus het gevoel hebt dat dit niet zo is, kun je je melden bij de ACM. De ACM ziet daar ook op toe. Als mevrouw Postma daar waarde aan hecht, kan ik daarover iets opnemen in diezelfde brief.

De voorzitter:

Prima. Dat zien we met heel veel plezier tegemoet. Tot zover dit debat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Vanavond nog stemmen wij over de moties.